מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את 12 זכויות הילד וארבע המשפחות שלהן
- לתרגל הבנת הנקרא דרך סיפורים על ילדים וזכויותיהם
- להבין את הקשר בין זכות לאחריות אישית
- לתרגל ביטוי דעה מכבד בדילמות ובבניית אמנת כיתה

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – פרק 1 • מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות – זוכרים את המשפחות

- 1. א – הישרדות ובריאות
- 2. א – הזכות לפרטיות
- 3. ב – הזכות להביע דעה ולהישמע
- 4. ג – 12

חלק ב' – פרק 1 • מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות – מתאימים זכות למשפחה

- 1 – ב (הישרדות ובריאות)
- 2 – א (הגנה)
- 3 – ד (התפתחות)
- 4 – ה (השתתפות)
- 5 – ג (השתתפות)

חלק ג' – פרק 1 • מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות – חושבים על הזכויות

1. תשובה אישית, למשל: קריאת ספר, ציור או משחק בהפסקה – כל דוגמה המתאימה למשפחת ההתפתחות מתקבלת.
2. כי יש סוגים שונים של דברים שילדים צריכים – לחיות בבטחה, להיות מוגנים, לגדול וללמוד, ולהשמיע את קולם. החלוקה עוזרת להבין ולזכור את כל הזכויות בצורה מסודרת.
3. תשובה פתוחה, למשל: אם ילד בסכנה, חשוב לספר למבוגר אחראי גם אם זו פגיעה מסוימת בפרטיות, כי ההגנה חשובה יותר.
4. זכות מהגנה שומרת על הילד מפני פגיעה, וזכות מהשתתפות נותנת לילד מקום להביע דעה ולהישמע.

חלק ד' – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – זוכרים את הסיפורים

- 1. א – עם שתי אמהות
- 2. ב – השביל לפינה עובר במדרגות ובחול
- 3. ב – עם משפחה אומנת

חלק ה' – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – מבינים את הסיפורים

- 1. נכון – כך מתואר בתחילת הסיפור
- 2. לא נכון – יואב חטף את המחברת בלי לבקש רשות

חלק ו' – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – מילים ופרטים

- 1. ליה
- 2. תחזיר

חלק ז' – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – מתאימים דמות לסיפור

- 1 – ד (רוצה להציע משחק אבל מתבייש להגיד)
- 2 – ג (המחברת הפרטית שלו נחטפה בהפסקה)
- 3 – א (הקימה את צוות הפינה)
- 4 – ב (מתנייד בכיסא גלגלים)

חלק ח' – פרק 3 • זכות מול אחריות: צורך או רצון – נכון או לא נכון

- 1. נכון – בלי מים ואוכל אי אפשר לחיות ולגדול בריא
- 2. לא נכון – ממתק נעים לקבל, אבל הוא לא הכרחי לחיים ולבריאות – הוא רצון
- 3. נכון – זו זכות מתוך משפחת הישרדות ובריאות
- 4. לא נכון – זכות היא דבר הכרחי שמגיע לכולם; רצון הוא משהו נעים שלא כל ילד חייב לקבל

חלק ט' – פרק 3 • זכות מול אחריות: צורך או רצון – התאמה

- 1 – ב (לבקש רשות לפני שמצלמים או משתפים תמונה)
- 2 – ד (לא לפגוע במילים, במעשים או ברשת)
- 3 – ה (לתת לכל אחד ללמוד בשקט בכיתה)
- 4 – א (לשתף חברים במשחק בהפסקה)
- 5 – ג (להקשיב עד הסוף לפני שמגיבים)

חלק י׳ – פרק 3 • זכות מול אחריות: צורך או רצון – כתיבה ומחשבה

1. למשל: הזכות למשחק – האחריות שלי היא לשתף חברים במשחק ולא להשאיר אף אחד בצד
2. מים הכרחיים כדי לחיות ולהיות בריאים; מתנה יקרה נעימה אבל אפשר לחיות גם בלעדיה
3. זה רצון – טלפון חדש לא הכרחי לחיים ולבריאות, גם אם נעים לקבל אותו
4. למשל: אנחנו שומרים על שקט כדי שלכל אחד תהיה הזכות ללמוד

חלק י״א – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – מה זוכרים

1. ב – חטף את המחברת של סהר והראה לכולם את הציורים
2. ב – הזכות לפרטיות
3. ב – מדרגות ומשטח חול בשביל

חלק י״ב – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – מתאימים ומשלימים

1. נכון – הזכות לשוויון היא אחת מ-12 הזכויות, ואוסרת אפליה של ילדים.
2. לא נכון – לכל ילד וילדה יש זכות להגיד מה הם חושבים – ושיקשיבו להם.

חלק י״ג – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – התאמה והשלמה

1. 1 – ב (הזכות לפרטיות)
2. 2 – ג (הזכות לשוויון (נגישות לכולם))
3. 3 – א (הזכות להביע דעה ולהישמע)
4. 4 – ד (השתתפות בהחלטות)

חלק י״ד – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – השלמת משפטים

1. צוות
2. רשות
3. שוויון

חלק ט״ו – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – מה זוכרים מהתהליך

1. נכון – כך כתוב בתהליך בניית האמנה.
2. לא נכון – כלל נכנס כשרוב הכיתה מסכים, ומי שלא מסכים מוזמן להסביר.
3. נכון – כך נהוג בתהליך ההצבעה על האמנה.
4. נכון – זה השלב האחרון בבניית האמנה.

חלק ט״ז – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – הבנה ויישום

1. ב – גוף ראשון רבים – אנחנו
2. ב – מצביעים ומחליטים יחד

חלק י״ז – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – כלל ומשפחת זכויות

1. 1 – ד (הישרדות ובריאות)
2. 2 – א (הגנה)
3. 3 – ב (התפתחות)
4. 4 – ג (השתתפות)

חלק י״ח – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – השלמת משפטים

1. אנחנו
2. רוב
3. חותמים

חלק י״ט – פרק 6 • חזרה ומשחק: תפזורת, תשבץ וכרטיס יציאה – השלמת מילים מהזכויות

1. חינוך
2. פרטיות
3. שוויון
4. זכויות הילד

חלק כ׳ – פרק 6 • חזרה ומשחק: תפזורת, תשבץ וכרטיס יציאה – התאמה לקראת תשבץ

1. 1 – ד (לשחק, לנוח ולבלות עם חברים)
2. 2 – ג (שם משלי, ולדעת מי אני)
3. 3 – ה (אסור שיפגעו בי בגוף או במילים)
4. 4 – ב (כללים שהכיתה בונה יחד)
5. 5 – א (12 קלפים, שולפים ומדברים עליהם)

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ציון דוגמה מדויקת מתוך אחת מארבע המשפחות
- הסבר הגיוני המראה הבנה שזכות מחייבת גם התחשבות באחרים
- תשובה כמו מחנכת, יועצת או מבוגר אחראי שסומכים עליו

טיפים להפעלה:

- אפשר לפרוס את החוברת על פני כמה שיעורים סביב 20 בנובמבר, פרק אחד בכל מפגש
- לכיתות א׳–ב׳ מומלץ להקריא את הסיפור בקול ולהוסיף ניקוד במילים חדשות
- בחט״ב כדאי להרחיב את פרק הדילמות לדיון כיתתי על פרטיות ברשת
- לקראת סיום החוברת אפשר להשתמש בכרטיס היציאה כדי לבדוק מה נשאר פתוח לשיעור הבא

חוברת תרגול – יום זכויות הילד

יום זכויות הילד – כל הזכויות שלי

יסודי · רגיל

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות
2. פרק 2 – קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים
3. פרק 3 – זכות מול אחריות: צורך או רצון
4. פרק 4 – דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון
5. פרק 5 – בונים אמנת כיתה
6. פרק 6 – חזרה ומשחק: תפזורת, תשבץ וכרטיס יציאה

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – יום זכויות הילד

חוברת התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בכל פרק יש קריאה קצרה ואחריה משימות. אפשר לפתור לבד או בזוגות, ולדבר יחד על השאלות שאין להן תשובה אחת.

1 חלק א' – פרק 1 • מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות – זוכרים את המשפחות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. לאיזו משפחה שייכת הזכות לחיים ולבריאות?

א) הישרדות ובריאות ב) הגנה ג) התפתחות ד) השתתפות

2. איזו זכות שייכת למשפחת ההגנה?

א) הזכות לפרטיות ב) הזכות למשחק ולמנוחה ג) הזכות לחינוך ד) הזכות לשוויון

3. איזו זכות שייכת למשפחת ההשתתפות?

א) הזכות לבית ולמשפחה ב) הזכות להביע דעה ולהישמע ג) הזכות לביטחון ד) הזכות לשם ולזהות

4. כמה זכויות שונות מופיעות בעמוד הזכויות, מחולקות לארבע משפחות?

א) 8 ב) 10 ג) 12 ד) 14

2 חלק ב' – פרק 1 • מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות – מתאימים זכות למשפחה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הזכות לשם ולזהות	____	**א.** הגנה
2. הזכות להיות ילד – בלי עבודה מזיקה	____	**ב.** הישרדות ובריאות
3. הזכות לתרבות, ליצירה ולמידע	____	**ג.** השתתפות
4. הזכות לשוויון – בלי אפליה	____	**ד.** התפתחות
5. הזכות לשפה, לתרבות ולמסורת שלי	____	**ה.** השתתפות

3 חלק ג' – פרק 1 • מהי זכות? היכרות עם 12 הזכויות וארבע המשפחות – חושבים על הזכויות

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו זכות אחת ממשפחת ההתפתחות וכתבו דוגמה מהחיים שלכם למצב שבה השתמשתם בה.

2. הסבירו במילים שלכם למה חשוב לחלק את הזכויות לארבע משפחות שונות.

3. תארו מצב שבו שתי זכויות יכולות להתנגש, למשל זכות לפרטיות מול זכות להגנה. מה הייתם עושים?

4. כתבו משפט שמסביר את ההבדל בין זכות ממשפחת ההגנה לזכות ממשפחת ההשתתפות.

4 חלק ד' – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – זוכרים את הסיפורים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. עם מי גר איתן?

א) עם שתי אמהות ב) עם דוד ג) עם סבתא ד) עם משפחה אומנת

2. למה עידו תמיד נשאר ליד הדלת בהפסקה?

א) הוא לא אוהב לשחק ב) השביל לפינה עובר במדרגות ובחול ג) המורה לא נתנה לו לצאת
ד) אין לו חברים בכיתה

3. עם מי ענבל גרה?

א) עם הורים ביולוגיים ב) עם משפחה אומנת ג) עם סבתא וסבא ד) לבד בפנימיה

5 חלק ה' – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – מבינים את הסיפורים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	סהר מצייר במחברת שלו דרקונים, חלליות וגם את החתול של השכנים.	☐	☐
2	יואב ביקש רשות מסהר לפני שפתח את המחברת שלו.	☐	☐

6 חלק ו' – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – מילים ופרטים

השלימו את המילה החסרה.

1. בסיפור של איתן, _____ עזרה לו לשתף את הרעיון שלו בכיתה.

2. ריים אמרה ליואב: "זה לא שלך, _____ לנ"

7 חלק ז׳ – פרק 2 • קוראים ומבינים: סיפורים על זכויות ילדים – מתאימים דמות לסיפור

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. איתן	____	**א.** הקימה את צוות הפינה
2. סהר	____	**ב.** מתנייד בכיסא גלגלים
3. ענבל	____	**ג.** המחברת הפרטית שלו נחטפה בהפסקה
4. עידו	____	**ד.** רוצה להציע משחק אבל מתבייש להגיד

8 חלק ח׳ – פרק 3 • זכות מול אחריות: צורך או רצון – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מים נקיים הם צורך בסיסי שמגיע לכל ילד	☐	☐
2	ממתק הוא צורך שחייבים לתת לכל ילד	☐	☐
3	לכל ילד מגיע בית בטוח ומבוגרים שדואגים לו	☐	☐
4	כל רצון של ילד הוא גם זכות כתובה	☐	☐

9 חלק ט׳ – פרק 3 • זכות מול אחריות: צורך או רצון – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הזכות לפרטיות	____	**א.** לשתף חברים במשחק בהפסקה
2. הזכות לביטחון ולהגנה מפגיעה	____	**ב.** לבקש רשות לפני שמצלמים או משתפים תמונה
3. הזכות לחינוך	____	**ג.** להקשיב עד הסוף לפני שמגיבים
4. הזכות למשחק ולמנוחה	____	**ד.** לא לפגוע במילים, במעשים או ברשת
5. הזכות להביע דעה ולהישמע	____	**ה.** לתת לכל אחד ללמוד בשקט בכיתה

10 חלק י׳ – פרק 3 • זכות מול אחריות: צורך או רצון – כתיבה ומחשבה

ענו בקצרה.

1. בחרו זכות אחת מתוך 12 הזכויות, וכתבו לידה אחריות אחת שאתם יכולים לקחת כדי שגם לילדים אחרים תהיה אותה זכות

2. הסבירו בכמה מילים למה מים הם צורך, בעוד שמתנה יקרה היא רצון

3. דנה רוצה טלפון חדש כי לכולם בכיתה יש. האם זה צורך או רצון? נמקו

4. כתבו משפט אחד לאמנת הכיתה שמחבר בין הזכות לחינוך לבין אחריות של התלמידים

11 חלק י"א – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – מה זוכרים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. בסיפור 'המחברת של סהר', מה יואב עשה?

א) ציית לכללים ב) חטף את המחברת של סהר והראה לכולם את הציורים ג) עזר לסהר לצייר ד) קרא לסבתא רחל

2. איזו זכות קשורה לכך שיש דברים שהם רק שלי, כמו יומן או תמונות?

א) הזכות לחינוך ב) הזכות לפרטיות ג) הזכות למשחק ולמנוחה ד) הזכות לשם ולזהות

3. בסיפור 'הפינה שכולם יכולים להגיע אליה', מה מנע מעידו להגיע לפינת המשחקים?

א) הוא לא רצה לשחק ב) מדרגות ומשטח חול בשביל ג) המורה אסרה עליו ד) לא היו לו חברים

12 חלק י"ב – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – מתאימים ומשלימים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הזכות לשוויון אומרת שכל הילדים שווים, בלי קשר למוצא, מגדר או יכולת.	☐	☐
2	הזכות להביע דעה אומרת שרק מבוגרים מחליטים, וילדים צריכים רק להקשיב בשקט.	☐	☐

13 חלק י"ג – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – התאמה והשלמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. סהר לא רצה שיואב יראה לכולם את הציורים שלו	___	**א.** הזכות להביע דעה ולהישמע
2. עידו לא יכול להגיע לפינת המשחקים בגלל מדרגות	___	**ב.** הזכות לפרטיות

3. ליה שואלת את איתן מה דעתו, והוא מעז לדבר	___	**ג.** הזכות לשוויון (נגישות לכולם)
4. ענבל, יוסף ודנה בודקים את הבעיה ומציגים הצעה	___	**ד.** השתתפות בהחלטות

14 חלק י"ד – פרק 4 • דילמות ושיחה: פרטיות, השתתפות ושוויון – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. בסיפור על עידו, ענבל, יוסף ודנה הקימו קבוצה שנקראה _____ הפינה.

2. לפני ששולחים או מצלמים תמונה של מישהו, צריך קודם לבקש _____ .

3. הזכות ל _____ אומרת שאסור להפלות ילד בגלל מוצא, שפה או מוגבלות.

15 חלק ט"ו – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – מה זוכרים מהתהליך

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בבניית אמנת הכיתה, כל קבוצה בוחרת זכות אחת מתוך 12 הזכויות.	☐	☐
2	כלל נכנס לאמנה רק אם כל הכיתה מסכימה פה אחד, בלי יוצא מן הכלל.	☐	☐
3	מי שלא מסכים עם כלל מסוים מוזמן להסביר את דעתו.	☐	☐
4	אחרי שמחליטים על הכללים, חותמים על האמנה ותולים אותה בכיתה.	☐	☐

16 חלק ט"ז – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – הבנה ויישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה גוף כותבים את כללי האמנה?

א) גוף ראשון יחיד – אני ב) גוף ראשון רבים – אנחנו ג) גוף שני – אתה ד) גוף שלישי – הוא

2. מה עושים כשקבוצה מציעה כלל חדש לאמנה?

א) כותבים אותו מיד בלי לבדוק ב) מצביעים ומחליטים יחד ג) המורה בוחרת לבד

ד) זורקים אותו לפח

17 חלק י"ז – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – כלל ומשפחת זכויות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. נשמור על הגוף שלנו ושל אחרים	___	**א.** הגנה
2. נספר למבוגר כשמישהו בסכנה	___	**ב.** התפתחות
3. ניתן לכל אחד ללמוד בשקט	___	**ג.** השתתפות

4. כל דעה מכובדת – גם כשלא מסכימים	____	**ד.** הישרדות ובריאות

18 חלק י"ח – פרק 5 • בונים אמנת כיתה – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. כלל באמנה כתוב בגוף ראשון רבים, למשל: " _____ נקשיב עד הסוף"

2. כלל נכנס לאמנה כש־ _____ הכיתה מסכים איתו

3. אחרי שמחליטים על הכללים, _____ על האמנה ותולים אותה בכיתה

19 חלק י"ט – פרק 6 • חזרה ומשחק: תפזורת, תשבץ וכרטיס יציאה – השלמת מילים מהזכויות

השלימו את המילה החסרה.

1. כל ילד זכאי ל _____ – ללמוד, לקרוא ולכתוב.

2. יש לי זכות ל _____ – דברים שהם רק שלי, כמו היומן שלי.

3. זכות ה _____ אומרת שכל הילדים שווים, בלי הבדל.

4. ב-20 בנובמבר מציינים את יום _____ הבינלאומי.

20 חלק כ' – פרק 6 • חזרה ומשחק: תפזורת, תשבץ וכרטיס יציאה – התאמה לקראת תשבץ

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הזכות למשחק ולמנוחה	____	**א.** 12 קלפים, שולפים ומדברים עליהם
2. הזכות לשם ולזהות	____	**ב.** כללים שהכיתה בונה יחד
3. הזכות לביטחון ולהגנה	____	**ג.** שם משלי, ולדעת מי אני
4. אמנת כיתה	____	**ד.** לשחק, לנוח ולבלות עם חברים
5. קלפי הזכויות	____	**ה.** אסור שיפגעו בי בגוף או במילים

כרטיס יציאה

אני יודע/ת לפרט לפחות שלוש זכויות מתוך 12 הזכויות

אני יודע/ת להסביר בדוגמה אחת את הקשר בין זכות לאחריות

אני יודע/ת לומר למי פונים כשזכות של ילד נפגעת

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀